

ABONAMENTULŪ:

	în Capitală	Dist.
1 lună	2/50	nu se face
3 luni	7	8 l. n.
6 »	12	15 »
1 an	24	30 »

Pentru străinătate se adaugă portul postal

Manuscriptele nepublicate se vor arde.

Scrisori nefrancate se vor refusa.

Pentru rubrica «Inserțiuni și reclame» Redacțiunea nu este responsabilă.

TELEGRAFULŪ

APPARE IN TOTE SERILE.

Politica, Istoriă, Poesie, Literatura Poporana, Comerciul, Bibliografie.

Redacțiunea și Administrațiunea, strada Germană, No. 2, la Typographia națională, București.

ANUNCIURI

Linia mică pe p. 4-a 10 b.
Reclame pe pag. 3-a 1 l.
Abonamentele în capitală se fac la 1 și 15 ale fiecărui luni.

Anunțuri și reclame se vor adresa și la librăria Wartha Lipscași 7.

Pentru Franța se primesc anunțuri și reclame la D-nii ORAIN & MICOUD, rue Rochechouart 7.

Pentru Austria și Germania la D-nii HAASENSTEIN și VOGLER, Neuemarkt 11.

Rugămă cu insistență pe Onorabilii noștri corespondenți de prin districte de a ne trimite fără zăbavă valoarea foilor vândute pe Septembrie și a ne înapoia pe cele rămase; căci dela essactitatea D-lor, a-tîrnă în mare parte essistența di-arulă pentru care avem spese forte însemnate.

Sintă chiară pe Augustă conturi neaquitate, rugămă pe acei ce a întirziat cu trimiterea Contulă a ni'lă trimite negreșit de o dată cu celă pe Septembrie.

Administrațiunea.

AVIS

Rugămă pe toți Domnii abonații noștri, cari cu ocasiunea Sf. Dimitrie, își vor schimba locuința, să anuncie din vreme pe administrațiune despre noua D-lor locuință, spre a sci unde să le trimitemă diariulă.

Administrațiunea.

CONGRESULŪ PRESEI ROMÂNE

Findă-că sala în care era să se țină Marți 26 corinte ședința Congresulă Presei Române este ocupată de o altă întrunire; avem onore de a încunoscița pe D-nii reprezentanți ai Congresulă că ședința noastră nu avea loc negreșit Joui 28 cerentă, la 7 1/2 ore sêra în acel'ășu locală.

Președinte A. D. Holbană.

Secretară Teodorescu.

București, 27 Octombree

Aă trecută 10 zile de la convocarea Camerilor legislative, și acestea n'au putut ține ședință, din cauza neocompletării numărulă cerută de regulamentulă interioră.

Astă-felă, foculă celă mare care pârjolea inima guvernăntiloră noștri, de a vedea câtă mai curendă pe d-lă Strusberg înlocuită cu d. Offenheim, continuă încă cu măi mare turbare, și va continua pôte pênă la 2 Noembree — cândă espiră termenulă ca detentori să se pronuncie, și cândă și Camera a găsită

cu cale să se completeze, pentru a avisa.

Oră-cătă de puternică ară fi părintescă-vă oblăduire, domniloră miniștri, camera se completează atunci cândă ea voesce, și ați putea încă striga și măi tare că cesiunile sunt urgente, de totă urgente, căci ea face ceea ce scie.

Votulă ce parlamentulă română aă dată în cesiunea Strusberg, și pe care M. S. Vodă cu infrângere de inimă, și cu sudor de sânge — abia... abia l'a aprobată, nu a avută în vedere schimbarea numelă concesiionarului, ci înlăturarea cu desăvârșire a oră-cărui streină.

Astă-felă înțelege guvernulă aplicarea votulă Cameră?

Dacă o 'nțelege astă-felă, apoi... ce caută Offenheim, Blakreder, și cine măi scie ce Nemțoiă de prin fundulă mării-Baltice?

Parlamentulă română, dacă va voi pênă la fine să se porțe romănesce, apoi va respinge fără cruțare oră ce tentativă de darea concesiunei în mâna vr'unui stein, căci ceea ce a făcută Strusberg, de dece oră măi lesne pôte face tovarășulă sêu, Blakreder, și măi multă Offenheim.

Parlamentulă Română, de voesce a termina, precumă a n'ceput, să lucreze romănesce și d'aci înainte, pe prețulă chiară de a'lă disolva, căci tigva pênă la ună tempă merge pe apă...

Camerile tôte afară de ceea a d-lui I. Brătianu aă fostă aduse și trimese pe acasă, de strein și de streină.

Va fi și această totă asfelă, dar nu măi scimă, dēu, dacă guvernulă pută-va să măi facă o ultimă nebună tentativă, căci ni s'a urită cubatjocurile și luptele ciomăgașiloră; și d. de Radovică nu scimă, de va măi pută să ție în frênă pe Românulă în mâniă.

Comedianții ună minută numai încelă vederile ômeniloră.

Comedianții din Berlină rău facă că aă nebunia d'a crede că dela 868 și pênă acumă nu amă învățată nimic de la drăgălașulă dinastiei aă regimulă lui 1866.

Aă trecută vremea păpușerie-loră.

Voimă tronulă și guvernulă română!

De vomă sci să voimă, pe amândouă le vom avea.

T.

BULETINULŪ ESTERIORULŪ

Franția.

Ună decretă înserată în diariulă oficiale anulă voturile consiliulă provinciale de la Nimes.

Acestă consiliă formulase ună votă, dice decretulă, în favorea unei amnistie generală.

Vedemă, dice *l'Avenir National*, în publică părteni și adversari ai amnistiei; crede cineva că și un și alți nu suntă inspirați de câtă de cugetări exclusivă politice? Dacă adunanța națională în sesiunea fătoria va anula sêu va aproba amnistia, pôte cineva se acuse această adunanță că n'a ascultată de câtă de preocupățiunile de partit? Amnistia pôte fi cerută în numele interesulă comerțului nostru, în numele umanității și ală cleminte, precum și în numele interesulă politică. Acestea suntă cesiuni, cari preocupă măi multă pôte pe filosofă, de câtă pe omulă de stată. Ni se pare că guvernulă trebuie să respecte voturile în favorea amnistiei, ca espreșiunea ună simțimentă absolută personală, desinteresat și liberă, de care nimeni n'are dreptulă a se atinge. Legea din 11 augustă, 1871, întredice consiliiloră provincială de a se amestica pe tărêmulă politică; însă nu le întredice nici-decum de a avă simțimente generose de umanitate și de a le exprime.

Dacă guvernulă va anula voturi de acestă felă, se va espune a le vedă multiplicat din tôte părțile, și va fi constrinsă să multiplice decretale sêle în infinită. Acestea multiplicat și discutate, voră perde cu încetulă caracterulă de autortitate, pe care trebuie să lă conserve intactă. Guvernulă ară face dără bine să pună în

usă dreptulă sêu numai contra de-liberațiuniloră, ală căroră caracteră politică se pare nediscutabile totoră spiriteloră. Dacă va lucra cu această prudintă, dreptulă sêu va deveni măi forte; dacă va lucra cu precipitațiune și ușurință, dreptulă sêu se va debilita cu fiă-care decretă nouă... În adevără, decretale trecă; voturile remănă. Anulațiunea este efemeră, votulă remâne fortificată măi multă, de câtă destruită, prin publicitatea lui și prin strălucirea anulațiunii.

Imprumutămă câte va vorbe, dără însemnabilă după starea lucrurilor, din uă corespondință englesă:

Ne aflămă, scrie ună amică francesă, în relațiuni în adevără intristate. Efectele posterioră ale preamaturei lupte a Comuniă suntă și astădi estremă periculose. Este de-credită și scisiune internă între aceea, cari ară fi trebuită să stringă în comune tôte puterile loră, spre a reziste planuriloră restaurațiunii monarchice.

În timpuri precum cele presinți, cândă ueri-ce încredere n'are nici ună tărîmă sigură, șgomotele cele măi aventurose suntă totă-de-una în ordinea zilei. Parisulă, acestă orașă aplicată la inovațiuni subite, devine adese preda temeriloră celor măi necredibili. Se audă ômeni, cari susțină ca posibilă că Thiers, în ultima necesitate, spre a destrui republica, va căuta refugiă la una sêu alta din formele restaurațiunii napoleoniane. Cunosceți, de altă parte, opiniunile mele asupra bărbatului de stată orleanistă, și cum nu m'amă înșelată nici uădată în respectulă adevărateloră sêle credințe, cari, verisimile, finescă la uă restaurațiune regalistică. Ipotesca că președintele republicei ară putea juca împreună cu usurpatorulă cădută, măi pare însă una din cele măi neînțelepte credințe. Ideele sêle monarchice trebucescă să fiă căutate pe uă altă liniă. Nu este însă nici-uă îndoință că bonapartismulă începe să se redice; situațiunea este pênă la ună punctă asemenea celei din zilele lui Iuniă 1848. Din aceste considerațiuni credă că partitele, cari formă majoritatea adunanței naționali, ală căroră regalismă reactionariă e în adevără ascunsă, cu tôte acestea destulă de transparente, se voră vedă constrinse să ea uere-cum măsura populară, spre a sterge suvenirea ultimeloră

lupte interne. Astu-felul ar fi posibil, considerându mobilitatea caracteristică a compatrioților noștri, se vină un moment, pe care tiranul espulsat ar ști să îl utilizeze. Celui pucini caută să cugetăm că în armată însăși, de și sunt încă într'insa multe creature ale imperiului în poziții eminente, ar fi neposibile să se găsească un singur batalion, care să voiescă a intra în planuri de destrucțiune în favoarea bărbatului de la Sedan. Ceea ce astăzi presintă dificultatea cea mai mare, este «uă uniune solidă a tutori republicanilor de ueri-ce nuanță.» Numai în această constă mântuința; altu-felul Franța va avea uă soluțiune, precum Spania, cu singura diferență că în Franța atare soluțiune va fi însoțită de terori asemeni celor ce am văzut deja.

Austria.

Crisea continuă. Uă soluțiune nu este încă vișibile. Represintatiunea ce am comunicat în numărul precedent asupra situațiunii, arătă îndestul cum, cu totă demisiunea ministeriului Hohenwart, decisiunea pentru cele ce vor urma este necerta, și câtă de puțin diversele noutăți, cari narădă deja de uă elecțiune a ministeriului, corespund adevăratei situațiunii. În cercuri eminente se asigură că în momentu combinațiunea ministeriale, în alți cui mijlocu stă unu generalu—acesta e *Mertens, Gablenz* s'eu *Koller*, — este cea mai probabilă, ceea ce noi menționăm ca ceva caracteristicu, fără a determina prin această ce decisiunea este deja făcută s'eu imediatu presinte. Din alte părți, de ordinariu bine informate, auzim că, din contră, crisea procede în altă direcțiune, la care este înierinte chiamarea comitelui Andrassy la Viena.

Citimi în Etoile belge.

Este sgomotul în Viena, de câteva zile, că uă neînțelegere s'a născut între curțile de Berlin și St. Petersburg cu ocaziunea discursului pronunțat de imperatorul Germaniei la deschiderea reichstagului. *Tagblatt* publică în această cestiune uă depeșă din Berlin, în care se vorbește de uă scenă violente între principele de Bismarck și ambasadorul Rusiei. Probabilă nu este nimic seriosu în această noutate. Discursul tronului, în adevăr, nu conține nimic de care Rusia se se potă plânge. *Gazeta de Francfort* crede a ști că la Petersburg a fost uă uere-care senzațiune, vëndându pe imperatorul Germaniei ca vorbește de Austria mai lungu și mai amicale de câtă de Rusia; chiaru însă decă ar fi astu-felul, se scie că diplomatul rusu este preabile, pentru a manifesta desgustul s'eu în uă simplă cestiune de formă. Celu puțin diarile germane se pară a necunósce absolutu «scena violente» de care s'a vorbitu la Viena.

INSTRUCȚIUNEA PUBLICA

Câteva măsuri proprie la îndreptarea învățământului publicu în România.

(Urmare)

Justiția, organizarea învățământului, trebuie se aibă în vedere diversitatea elementelor ce locuesc în colonii; spre a nu se face nedreptate legitimele drepturi naționale. Astu-felul cei mai numeroși între locuitorii coloniilor, o scie lumea într'egă că sunt români. După români vinu goganții, poporu creștinu din Asia Mică. Apoi vinu bulgarii predominanti în Bolgrad și în câteva sate; vinu în fine albanesii. Din aceste 4 elemente numai români și bulgarii au limbă și litere naționale. Goganții vorbesc limba turcă, albanesii au limba lor, însă nu au litere naționale. În comunele goganților și ale arnăuților trebuie se înceteze școla bulgarisatoriă. Aceste naționalități înțelegu multu mai bine limba română, și pe la cele mai multe biserice serviciul se face în limba română:

În comunele bulgare învățământul trebuie și potă se fiă în limba bulgară, cu obligațiunea însă și a limbii române.

În pomul secundariu, învățământul trebuie se fiă în limba română și ca dreptu politicu și ca dreptu ce rezultă din preponderanța numerică ce are elementul român în colonie. Pentru bulgari însă e justu a se acorda studiul limbii, istoriei și literaturii bulgare; apoi religiunea și învățământul pedagogicu trebuie se fiă și în limba bulgară.

După această combinațiune și activitatea locale și aspirațiunile și drepturile legitime ale celor 2 elemente; ar fi garantate pe deplin.

20. În părțile României de peste Milcovu ebreii sunt răspândiți, precum scim, în toate orașele; în multe din acestea ei facu majoritatea absolută a populațiunii; apoi starea de cultură și de moralitate sociale e cum nu potă fi mai deplorabile. Din aceste puncte seriose de vedere cultura lor devine aprăpe așa de semnificativă, ca și însăși cestiunea israelită, în întregul ei.

Sunt mai multe opinii asupra modului de a resolve spinosa și dificila cestiune a israeliților; toate încercările însă remaseră sterili, avându șnele unu caracteru internațional, altele nefindu compatibile nici cu ordinea politică și economică a țării, nici cu principiile de umanitate și de civilizațiune.

Când am observa noi bine care e caracterul principale prin care devine prejudiciósă țării respectiva cestiune, vom vedé că reul cel mare vine nu atăta prin întinderea numerică a elementului, pre câtă, de mii de ori mai multu, prin moravurile grosiere și scandalóse, moravuri profundu incarnate în sângele lor, și

secundate apoi de o educațiune domestică și religiósă corespunđetoriă.

Acastă penibilă stare de lucruri, această calamitate și desolare publică trebuie se pună seriosu pe gândire pe ómenii noștri de stat, pentru a se înlătura reul de care suferim.

Cestiunea nu are altă cale mai politică și mai umanitariă de rezolvare, de câtă calea ce o trage școla; ori ce alte mijlóce, ori câtă s'arú dice, nu vorú avé nici unu rezultat. Noi nu putem goni nici directu nici indirectu pe Ebrei din mijlocul nostru; nu-i putem opri de a se apleca la industriă și la comerț; nu-i putem opri prin lege de a avé o conștiință și moravuri izolatorice, incompatibile, de a se asimila cu societatea noastră. În asemenea restricțiuni și neputințe, nu ne mai rămâne de câtă ajutorul luminelor civilizațiunii, ca singura cale de scăpare.

Este o necesitate de stat de a se lua măsuri energice pentru cultivarea și moralizarea israeliților, și a se organiza învățământul lor în condițiuni de romanizare. Actualmente Ebreii din Moldova nu au nici o solitudine pentru cultură, probe sunt numărul restrinsu al școlilor înființate din inițiativa lor, cum și puținul număr de tineri israeliți, cari frecuentă școlile noastre publice. Totă cultura lor se mărginesc în nișce școle de totu elementare, cari au un fel de caracteru religiós și în cari se dá uă educațiune din cele mai vițioase și ca educațiune în genere și ca morale sociale. Sunt mai multe mii de aceste nenorocite ființe, cari și priimesc educațiunea încă dela etatea de doi ani, învățătorii lor se duc la școla pe spate câte 4-5 de o dată, conservațiune fidelă a anticilor pedagogi.

Aceste școle le-am puté numi în adevăr școle de prejudecie. Sunt o instituțiune eficace, care plantază în sufletul unei numeroșe generațiuni încă din etatea în care aluatul uman e în starea cea mai licidă, plantăza credințe și moravuri demne, în adevăr, de desprețul societății.

Esistența acestor școle nu e legale. Legea noastră scolară prescrie în școlile private primarie programul școlilor publice; în aceste școli însă nu se învață de câtă lectura, scrierea, puțin calculu și apoi pe largu funesta teoriă a credințelor lor sociale. Restricțiunea legii, ori-câtă ar fi de pozitivă nu se ia în băgare de seamă de către autoritățile administrative; această indiferință a făcutu se se respéndescă școlile ebreice într'unu număr foarte mare în detrimentul nostru și chiaru în detrimentul propriei culturii israelite.

Arú trebui se dispară această stare de lucruri. Asemeni instituțiuni nu potú se figureze în sinul unei națiuni culte și alți unui stat organizat.

Pentru a se introduce între israeliți

civilizațiunea și unu caracteru de educațiune românescă, arú fi indispensabile o lege speciale, care se ficseze mijlóce materiale, științifice și morale, necesarie la întinderea învățământului în senu acestui poporu originalu.

21. Când am calcula cu precisiune perderile morale și materiale, ce resulta din trimiterea tinerimei noastre studiósă pela școlile popórelor străine, am ajunge la o cifră înspăimântatoriă. Totă clasa înaltă a societății noastre, apoi clasa mediă în mare parte, și trimetú copii, băieți și fete, în străinătate.

Acești copii espatriati din cea mai crudă etate, la întórcerea lor în patria de abia mai recunósce cineva în imaginea lor lineamentele originiei. Judece ori-cine ce caracteru potú avé interesele țării, incredințate în conducerea acestor ómeni. Ce caracteru apoi poté avé educațiunea copiilor în braciile unor mume cu sentimente mai multu străine, de câtă românesci! Ce caracteru are ordinea noastră sociale în care limba, tradițiunile naționale, patriotisumul sunt desprețuite.

Cu sumele enorme ce societatea noastră sacrifică pentru educațiunea străină, s'arú puté organiza în țera cele mai bune institute de educațiune și învățământu.

Acastă deprindere însă e așa de întinsa și de întărita, în câtă nu mai o lege espresă arú fi în stare se puznă reul capétu.

(Va urma).

Gr. Petrovanu.

PUTEREA ARMATĂ A RUSIEI

Gazeta din Moscova a priimitu date foarte interesante asupra organizării puterilor armate ale Rusiei, după proiectele elaborate de autoritatea competente. Arú resulta din aceste date că toate trupele de uscatu ruseci arú fi divizate în *trupe de linia* și *trupe locale*. În timpu de resbelu, afară de puterile susnumite, s'arú forma *trupe de rezervă*, și în casuri extreme s'arú convoca uă *miliția națională*.

Trupele de linia arú conserva organizarea lor actuală, cu óre-cari excepțiuni. Trupele locale arú priimi uă organizare și uă compunere cu totul nouă. Până adă ele erau compuse din elemente pre eterogene: în ele intrau regimente, bataliões și companii de fortetere, bataliões de guvernare, companii locale de district și de provisi, bataliões, escadróne și baterii de rezervă, batalionul de garnisonă și de gardă imperială și în fine trupele de aplicațiune.

Acastă diversitate de organizare și de numiri arú avé unu termen. Principala destinațiune a trupelor locale, reorganizate după proiectul în cestiune, arú fi d'a aduce cadre pentru organizarea în timpu de resbelu.

